

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoering visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken ten aanzien van de uitvoering van de visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'.

Aanleiding

Op 14 december 2018 heeft Provinciale Staten de visie '[Gedeelde mobiliteit is maatwerk](#)' vastgesteld en het college van Gedeputeerde Staten opdracht en mandaat gegeven voor uitvoering van deze visie via een adaptieve agenda. Hierover wordt u minimaal twee keer per jaar geïnformeerd via een voortgangsrapportage. Dit is de tweede voortgangsrapportage van 2022.

Bevoegdheid

Bij het vaststellen van de visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' hebben uw Staten ons college gemandateerd hier uitvoering aan te geven en tweemaal per jaar hierover uw Staten te informeren. Deze Statenmededeling geeft hieraan invulling. Uw Staten kunnen hier kennis van nemen vanuit uw controlerende rol. Daarnaast zijn uw Staten ook betrokken via een statenwerkgroep.

Kernboodschap

- De visie gedeelde mobiliteit wordt uitgevoerd via een adaptieve aanpak in verschillende werkstromen*

Na het vaststellen van de visie gedeelde mobiliteit is gestart met het verder invulling geven aan de transitie naar gedeelde mobiliteit. Dit is gestart in West-Brabant met een [Transitiestrategie](#) (2019) en een [uitgangspuntendocument](#) (2020) en in Oost-Brabant met een [ambitiedocument](#) (2021). Deze documenten zijn gezamenlijk met de regio's tot stand gekomen en zijn vastgesteld in zowel de colleges van betrokken gemeenten als in Gedeputeerde Staten. Hierover bent u ook geïnformeerd via diverse statenmededelingen.

Op basis van deze documenten werkt de provincie samen met de gemeenten en regio's aan verschillende werkstromen. Soms is dit per gebied zoals de concessie West-Brabant. Deze aanbesteding wordt voorbereid en dit voorjaar zal de Europese aanbesteding starten van de concessie. De reacties op het ontwerp-programma van eisen worden nu verwerkt. Op 31 januari zal GS een besluit nemen over de reactienota en het definitief programma van eisen vaststellen. Hierover wordt u via een aparte statenmededeling verder geïnformeerd.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

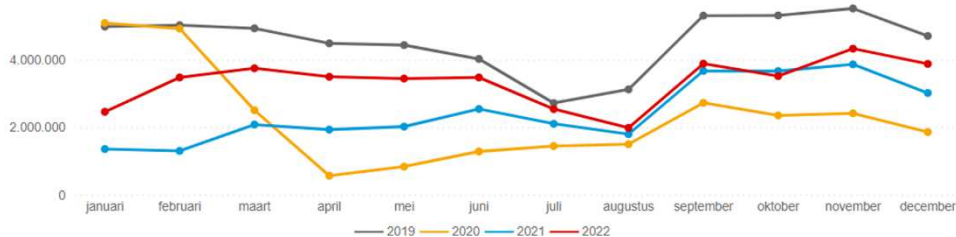
PS: 5212931

In deze statenmededeling willen we u informeren over Brabantbrede onderzoeken en vervolgstappen rondom mobiliteitshubs en deelmobiliteit. Ook gaan we dieper in op de stand van zaken van de aanbestedingen van het Flexvervoer en de uitrol van Samen-initiatieven zoals ANWB-automaatje. Voor de concessie geven we daarnaast een update van de huidige stand van zaken in de lopende concessies.

2. Het aantal reizigers in het OV is in de tweede helft van 2022 beperkt toegenomen.

Sinds het dieptepunt van aantal reizigers in 2020 is het aantal reizigers in het openbaar vervoer in 2022 weer iets verder hersteld. De groei van het aantal reizigers gaat echter minder snel dan gehoopt en verwacht en ligt tussen de 70 en 80% van het aantal reizigers in 2019. Dit is overigens een landelijke ontwikkeling.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling te zien van het aantal instappers in de Brabantse OV-concessies tot en met december 2022.

Naast de ontwikkeling van het aantal reizigers is voor de verschillende concessies het volgende te melden:

- Naar aanleiding van [motie 124](#) (in stand houden bereikbaarheid West-Brabant) wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd naar het kostenniveau van de OV-concessies en effectiviteit van inzet extra middelen. Dit onderzoek wordt breder opgepakt dan alleen de concessie West-Brabant. Er wordt een vergelijking gemaakt met concessies in andere provincies en uiteraard worden hierbij ook actuele ontwikkelingen als de gevolgen van corona en de energieprijzen betrokken. De resultaten van het onderzoek en een reactie op de motie zullen in het tweede kwartaal van 2023 aan PS worden aangeboden.

- Daarnaast wordt op dit moment in de tactische ontwikkelteams van de concessies gewerkt aan de voorbereiding van exploitatieplannen voor aanpassingen van de dienstregeling in augustus 2023. Een belangrijk deel van de voorstellen betreft het terugbrengen van OV op die plekken waar de vraag weer toeneemt en het bij de door corona noodzakelijke afschalingen is komen te vervallen. Hierbij worden ook de beschikbare middelen vanuit de motie [M120-2021](#) (verruimen bestemming middelen OV) betrokken. De uiteindelijke omvang van de opschalingen is afhankelijk van het gebruik van het OV. Daarnaast is voor opschaling beschikbaarheid van voldoende chauffeurs randvoorwaardelijk. De exploitatieplannen worden zoals gebruikelijk ter advisering voorgelegd aan gemeenten en het Reizigersoverleg Brabant. In mei zal GS besluiten over het exploitatieplan.
- In oktober 2022 is OVpay in Brabant gestart. Hierdoor kan in het OV met een (contactloze) betaalpas of creditcard worden betaald, ook als deze kaart actief is op je mobiele telefoon. Hiermee wordt het betaalgemak voor reizigers vergroot. Op basis van de in- en uitcheckgegevens wordt de ritprijs bepaald. Dat is gelijk aan de berekening van de ritprijs bij de OV-chipkaart.
In de eerste helft van 2023 zal OVpay in heel Nederland actief zijn, inclusief de NS. Het streven is dat betalen met de huidige OV-chipkaart wordt gestopt op 1 januari 2024. In de tussentijd worden nieuwe betaaltvormen zoals reizen met korting of persoonlijke abonnementen gefaseerd ingevoerd via OVpay.
- Landelijk is het personeelstekort een groot probleem binnen het OV. Dat wordt nog eens versterkt door een hoog ziekteverzuim en de vele medewerkers die uitstromen als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Dit is ook in Brabant het geval. Om de reizigers een betrouwbare dienstregeling te bieden rijden beide vervoerders nu (deels) een vakantiedienstregeling. Beide vervoerders zijn intensief bezig met het aantrekken van nieuw personeel, maar voordat deze opgeleid zijn en ook echt als chauffeur kunnen starten duurt enkele maanden. Provincie en vervoerders hebben hierover veelvuldig overleg. Daarnaast is er ook nog steeds geen overeenstemming over de CAO van 2023 waardoor stakingen in het OV nog steeds dreigen.
- Begin 2023 wordt een bestuurlijke NOVB (Nationaal OV Beraad) conferentie gehouden met het doel om concrete antwoorden te vinden op de urgente uitdagingen die het OV ondervindt in 2023 en 2024. Denk hierbij aan onderwerpen als: het achter blijven van het aantal reizigers, personeelstekorten, stijgende (energie) prijzen en het voorkomen van vervoersarmoede.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

3 We werken samen met de regio's aan de uitrol van Flexvervoer

In de verschillende regio's zijn afspraken gemaakt over samenwerking op het gebied van Flexvervoer. In West-Brabant loopt nu de gezamenlijke aanbesteding van hub- en haltetaxi met het WMO-vervoer en dit zal starten per 1 januari 2024. Ook in de regio 's-Hertogenbosch en de regio Noordoost-

Brabant (beide onderdeel van concessiegebied Oost) starten per 1 januari 2024 nieuwe regiotaxicontracten. Omdat we willen leren van de lessen in West-Brabant en omdat we goed willen aansluiten op de nieuwe ov-concessie in Oost (start december 2026) starten we hier nog niet gelijk met hub- en haltetaxi. We gaan hierdoor met het huidige vervoer voor de vrije reiziger met de deurtaxi, maar maken dan gedurende het contract of bij een verlenging de overstap naar het nieuwe systeem. Dit is ook afgesproken in het ambitiedocument waar u over bent geïnformeerd via een [statenmededeling](#) en in de statenwerkgroep van 18 februari 2022.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Voor het nieuwe Flexvervoer in West-Brabant (wat ook de basis is voor de overgang vanaf eind 2026 in Oost-Brabant) gelden de volgende uitgangspunten:

- Vanaf elke halte (dit kan ook een nieuwe halte zijn) brengt een hubtaxi de reiziger naar een overstappunt waarbij de reiziger kan overstappen op bus of trein.
- Deze dienst is elke dag en avond beschikbaar vanaf elke halte in West-Brabant en je moet reserveren (via een app of telefonisch).
- Het tarief van deze dienst is in principe 2,5 keer ov-tarief, maar als er geen goed ov-alternatief is zoals een bus of een buurtbus dan geldt overdag op werkdagen het ov-tarief van 7 tot 18 uur.
- De studenten ov-kaart is niet geldig.
- Naast de hubtaxi bestaat ook de mogelijkheid om een haltetaxi te gebruiken: deze brengt je vanaf elke halte in West-Brabant naar elke gewenste halte. Ook deze dienst moet gereserveerd worden en hiervoor geldt een hoger kostendekkend tarief. Dit is een extra service naast de hubtaxi en zorgt ervoor dat er altijd een alternatief is, ook op plekken waar nu geen commerciële taxi's rijden.
- Het bovenstaande is het nieuwe Flexsysteem, dit vervangt de huidige deurtaxi voor ov-reizigers in West-Brabant.

Alle genoemde aanbestedingen komen dit voorjaar op de markt.

Naast de aanbestedingen proberen we ook zoveel mogelijk te leren van pilots in de huidige situatie. Dit geldt voor de lopende pilots in Moerdijk-Drimmelen-Altena-Halderberge en in Bergen op Zoom. Deze worden per 1 januari 2024 vervangen door de nieuwe situatie zoals opgenomen in het Flexcontract West-Brabant.

Daarnaast zijn we bezig met het kijken naar de mogelijkheden van pilots met hubtaxi in het gebied boven Tilburg en in Helmond. Verwachting is dat hier in het eerste kwartaal van 2023 meer duidelijkheid over komt. Hier wordt u in een volgende statenmededeling verder over geïnformeerd.

4 Deelmobiliteit en mobiliteitshubs vergen een regionale aanpak

Deelmobiliteit

Als provincie zien we kansen om deelmobiliteit aanvullend op het OV-systeem in te zetten. Dit is vaak op plekken buiten de grotere steden waar deelmobiliteit niet vanzelf tot stand komt. Vanuit gedeelde mobiliteit wil de provincie vooral daar een rol spelen. Daarom is verder uitgezocht voor concessiegebied Oost of en hoe deelmobiliteit buiten de steden van meerwaarde kan zijn. Naast een [adviesrapport](#) biedt het onderzoek ook concrete handvatten voor gemeenten via een [kennisdocument](#) en een spel met [Kickstarter cards](#) om gemeenten te helpen bij de opstart van deelmobiliteit.

Het belangrijkste advies uit het rapport is om uit te gaan van een tweesporenstrategie:

- **Spoor 1: Gaan waar de energie is**

Op sommige plekken komt deelmobiliteit al vanzelf van de grond. Dit is waardevol omdat partijen er zelf mee starten en dit dan ook doen vanuit een eigen motivatie. Deze energie uit de samenleving dient dan ook volop benut te worden. Gemeenten en de provincie Noord-Brabant kunnen hierbij ondersteunen.

Uiteindelijk is de verwachting dat grootschalige toepassing van deelmobiliteit niet komt uit zulke losstaande initiatieven. De ervaringen die hierbij opgedaan worden zijn echter wel cruciaal voor grootschalige toepassing.

- **Spoor 2: Samenwerking intensiveren om een systeem te ontwikkelen**

Het is daarnaast belangrijk om te kijken naar hoe deelsystemen met elkaar verbonden worden en hoe deze meer samen opgezet kunnen worden. Dit kan door te kijken naar hoe reizigers binnen een geografisch gebied (multimodaal) reizen en waar hier kansen liggen. Een goede manier om dit tot stand te brengen is door middel van samenwerking van betrokken partijen zoals overheden op het 'Daily Urban System' (DUS) niveau. Een DUS is het gebied waarbinnen de belangrijkste dagelijkse verplaatsingen (woon-werk, studie, sport, familie, etc.) zich afspelen. Op deze manier kunnen verschillende ontwikkelingen met elkaar gecombineerd worden en wordt de kans vergroot dat marktpartijen interesse tonen. En is er vanuit de gebruiker een meer samenhangend systeem in plaats van verschillende locaties/eilanden met deelmobiliteit.

Deze conclusies zijn ook besproken met de bestuurlijke kopgroep gedeelde mobiliteit Oost-Brabant en hier is interesse voor deze aanpak. Samen wordt gekeken of het instellen van een kwartiermaker hierbij kan helpen. Ook West-Brabant heeft hier interesse in. In de eerste helft van 2023 kijken we hoe dit gezamenlijk meer vorm kan krijgen.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Mobiliteitshubs

U bent eerder geïnformeerd over een breed onderzoek naar [mobiliteitshubs in West-Brabant](#). Dit is de basis geweest voor een verdiepend onderzoek voor negen potentiële mobiliteitshublocaties in West-Brabant met nadruk op potentie voor deelmobiliteit en kleine voorzieningen:

- Uit het onderzoek blijkt dat op alle locaties kansen zijn voor kleine voorzieningen zoals fietskluizen en watertappunten (waar reizigers een eigen waterflesje kunnen vullen). Met gemeenten gaan we kijken of we hierin stappen kunnen zetten. Dit kan mogelijk ook op andere locaties in de regio.
- Voor deelmobiliteit blijkt dat het heel belangrijk is of een mobiliteitshub gebruikt wordt voor de 'first mile' (dan kom je vaak met je eigen vervoer) of voor de 'last mile' (dan kun je deelmobiliteit gebruiken om op je bestemming te komen). Het laatste is niet op alle hubs van toepassing zodat de kansen voor deelmobiliteit hier beperkt zijn. Op een aantal locaties zijn die kansen er wel, we kijken samen met gemeenten hoe we hier invulling aan kunnen geven.

Bovenstaande conclusies worden samengevat in onderstaande figuur per locatie.

Hublocatie	Indicatie potentie voor deelmobiliteit	Indicatie potentie voor kleine voorzieningen
Station Roosendaal		
Station Lage Zwaluwe (op termijn)		
Oosterhout busstation (huidige locatie)		
Made Gemeentehuis		
Sleeuwijk Tol A27		
Wijk en Aalburg		
Kromme Nol		
Wagenberg Kruispunt		
Dinteloord		
Noordlangeweg		
Oud Gastel		
Kruislandseweg		

Grote toegevoegde waarde⁷

Kansen voor maatwerk

Beperkte toegevoegde waarde

De lessen uit dit onderzoek worden meegenomen in een breed onderzoek naar kansen voor mobiliteitshubs in Oost-Brabant dat binnenkort start. Hier wordt ook de koppeling gelegd met de mogelijk in te stellen kwartiermaker deelmobiliteit.

5. In Brabant zijn voldoende kansen voor de ontwikkeling van vrijwilligersvervoer zoals ANWB- AutoMaatje, hiermee geven we invulling aan M149.

De provincie stimuleert naast deelmobiliteit ook vrijwilligersinitiatieven. Dit is een belangrijk onderwerp voor de provincie en daarom is een jaarlijks

projectenbudget beschikbaar van 1,5 miljoen euro tot en met 2026. Dit is bedoeld voor integratie ov en doelgroepenvervoer en voor concrete initiatieven. De provincie helpt verschillende partijen vanaf de start met het opzetten van een project via een [toolkit](#). Daarbij hoort ook een stap om eerst inzicht te krijgen in de reizigersbehoefte en het vervoerprobleem. De vervolgstap is dan om te kijken naar een concrete oplossing. Dit kunnen allerlei oplossingen zijn, [voorbeelden](#) zijn ook in de toolkit te vinden.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Een van de mogelijke oplossingen is het ANWB-AutoMaatje. Het is een vervoersinitiatief waarbij vrijwillige chauffeurs minder mobiele plaatsgenoten vervoeren: Hiermee geven we invulling aan [M149](#): Automaatje.

- Het gaat uit van de eigen auto van de vrijwilliger; kosten in het systeem zitten in het regelen van de koppeling tussen reizigersvraag en chauffeur.
- Inmiddels rijden er in 27 van de 56 Brabantse gemeenten ANWB AutoMaatjes. Naar verwachting zal dit aantal in 2023 toenemen. Hiermee zijn we als provincie koploper in Nederland als het gaat om het aantal ANWB AutoMaatjes.
- De provincie heeft bijgedragen aan de opstart van vijf Automaatjes, een aantal initiatieven zijn al eerder tot stand gekomen en niet elk initiatief klopt aan bij de gemeente. De provincie draagt een startbijdrage bij van €6.500,-. De provincie vindt dit een passend initiatief voor meer kwetsbare doelgroepen en daarom helpen we bij de opstart. Het is geen toegankelijk initiatief voor alle reizigers zoals openbaar vervoer wel is. Daarom dragen we niet structureel bij aan dit soort initiatieven. Dit past beter bij gemeenten vanuit hun verantwoordelijkheid voor doelgroepenvervoer.

In de eerste [statenmededeling](#) van 2022 bent u geïnformeerd over een aantal lopende pilots en projecten zoals seniorenvervoer in Boxtel, Nabogo en Onze Auto. Aanvullend hierop is het volgende te melden voor een aantal projecten waar de provincie bij betrokken is:

- De elektrische Zonnebus in Cuijk is door heel Cuijk gaan rijden. In de zomer van 2022 is een tweede bus aangeschaft en de dienstregeling is per oktober 2022 uitgebreid naar heel Cuijk.
- Sinds december 2019 rijdt in Sprundel en Sint Willebrord de dorpsbus. Deze is gestart na routewijziging van lijn 312 en wordt ook ondersteund door Arriva en de gemeente Rucphen. Omdat de pilotperiode voor een groot deel samenviel met corona, is de pilotperiode met 1 jaar verlengd tot eind 2023
- In de regio Boekel is in oktober 2022 buurtbus 256 gaan rijden. Deze buurtbus biedt vervoer tussen Boekel, Huize Padua en Veghel nadat lijn 155 door bezuinigingen als gevolg van corona is komen te vervallen.
- In Nuland en Vinkel hebben we samen met o.a. de dorpsraden gekeken of het haalbaar is om een vervoersoplossing op te starten voor de avonduren en het weekend. Om eerst te kijken wat de reisbehoefte is van de inwoners, hebben we de dorpsraden ondersteund in het uitvoeren van een

behoefteonderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek lieten zien dat er zeker behoefte is aan een dergelijke oplossing. Echter was er onder de groep vrijwilligers bij de dorpsraden niet voldoende draagvlak om tot het starten van het initiatief te komen. Een kleine groep onderzoekt nu verder of er door samenwerking met andere vrijwilligers uit het dorp een initiatief gestart kan worden passend bij de behoefte zoals uit het onderzoek naar voren is gekomen.

- In de diverse regio's zijn initiatieven voor het verbeteren van de mentale toegankelijkheid van het OV, zoals Opstapdagen, Reisloketten en OV4U. Deze initiatieven worden regiobreed georganiseerd en hebben als doel om kwetsbare groepen vertrouwd en bekend te laten raken met het OV.
- In de regio Zuidoost Brabant is onderzoek gedaan naar de integratie tussen reizigers uit het doelgroepenvervoer met het OV. Het betreft hier reizigers die nu WMO reizen maken waarvoor een goed OV alternatief voor handen isen op basis van hun kunnen, die reis ook met het OV kunnen maken. De regio heeft een opzet opgesteld om deze reizigers te verleiden om voor hun reizen meer gebruik te maken van het OV. Hiermee wil de regio de mobiliteit en zelfstandigheid van deze WMO pashouders vergroten.

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

Communicatie

Uitgebreide informatie over de visie op gedeelde mobiliteit, de lopende experimenten, de opbrengst van bijeenkomsten en de doorlopen processtappen zijn te vinden in het [digizine](#). Wij informeren uw Staten, naast de actieve betrokkenheid van de Statenwerkgroep, tweemaal per jaar via een voortgangsrapportage. Deze Statenmededeling is het tweede moment om de voortgang te melden over 2022.

In 2023 worden elke twee à drie maanden bijeenkomsten georganiseerd om kennis te delen over allerlei onderwerpen. De eerste bijeenkomst op 6 februari heeft als thema vrijwilligersinitiatieven.

Vervolg

We blijven u informeren op de voortgang op gedeelde mobiliteit in 2023 via de voortgangsrapportages en de statenwerkgroep. Belangrijke stappen in 2023 zijn naast zaken die blijven doorlopen zoals de ondersteuning bij vrijwilligersinitiatieven:

- Start aanbesteding concessie West-Brabant
- Eerste voorbereidingen concessie Oost-Brabant
- Start aanbestedingen Flex in West-Brabant, regio 's-Hertogenbosch en Noordoost-Brabant.
- Vervolgstappen op regionale aanpak deelmobiliteit
- Onderzoek hublocaties in concessiegebied Oost

Bijlagen

Geen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

24 januari 2023

Documentnummer

GS: 5208018

PS: 5212931

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijtels

Programmamanager: de heer G.P.C. Mennen, (06) 18 30 31 36,
gmennen@brabant.nl.

Opdrachtnemer:

mevrouw A.W. de Boer, (06) 52 79 43 66, adboer@brabant.nl.

mevrouw E. Vergroesen, (06) 18 30 30 58, evergroesen@brabant.nl.